

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี สรุปผล ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,656 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทคำถามปลายปิด (closed form) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

จำนวน 52 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถาม เท่ากับ 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.955 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลสรุป มีดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการบริหาร และด้านความสามารถทางสติปัญญา

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่าทางดี กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว รองลงมา คือ แต่งกายสะอาด สุขภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ขยันและกระตือรือร้นในการทำงาน

1.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมและยุติธรรม รองลงมา คือ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมของสถานศึกษา และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.3 ด้านความสามารถทางสติปัญญา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ในการบริหารสถานศึกษา และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ กับ บริหารงานโดยมีระบบระเบียบในการคิดอย่างเหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ความสามารถในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น และรับฟังความเห็นของผู้อื่น ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความอดทนต่อกริยาทำทางและการกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่น

1.5 ด้านทักษะการบริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประสานและจูงใจ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา รองลงมาคือ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาได้เหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี อภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการบริหาร และด้านความสามารถทางสติปัญญา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างเห็นว่าคุณลักษณะทั้ง 5 ประการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะคุณลักษณะดังกล่าวจะสามารถจูงใจให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับคุณลักษณะด้านอื่นๆ อีกทั้ง 4 ด้าน ก็เป็นความต้องการที่จะให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเช่นเดียวกัน ดังที่ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2543, หน้า 196) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะเด่นจะสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมมือในการปฏิบัติงานได้อย่างศรัทธา และยึดถือในความสามารถ เพราะคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาเสมือนเป็นพลังอย่างหนึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา และที่วันทนา เมืองจันทร์ (2549, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า ผู้บริหารทุกคนต้องตระหนักถึงคุณลักษณะที่ดีของการเป็นผู้บริหาร เพราะต้องบริหารงาน บริหารคน และบริหารตนให้พร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บริหารที่ดี ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นกลไกที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นต่อการให้ความสำคัญกับผู้เรียน และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายหลักสูตร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

วันชัย สุทธิศาสตร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนันทา พวงทอง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรณะของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต พบว่า คุณลักษณะที่พึงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุดเช่นกัน

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่าทางดี กระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว รองลงมา คือ แต่งกายสะอาด สุขภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ขยันและ กระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี ความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถบริหารงานบรรลุผลสำเร็จจะต้องอาศัยความมี บุคลิกภาพที่ดีของตนเองด้วย ดังแนวคิดของรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 35) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพที่ดีของผู้บริหารจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยความสัมพันธ ะระหว่างบุคคล จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและมีอิทธิพลเหนือผู้ใต้บังคับบัญชาและกลุ่ม สามารถนำ กลุ่มให้ปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และแนวคิดของ สไนเดอร์ (Snyder, 1987, p.89) ที่กล่าวถึงลักษณะทางกายและจิตใจ ตลอดจนความสามารถ อุปนิสัย อารมณ์ และ กริยาท่าทางของผู้บริหาร จะเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และเป็นผลต่อความรู้สึก นึกคิดที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เขาอยู่ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตน์ สายสุด (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะ ของข้าราชการครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อำนาจเจริญ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวันชัย สุทธิศาสตร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมากที่สุดเช่นกัน

1.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรมและยุติธรรม รองลงมา คือ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม ของสถานศึกษา และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จควรเป็นผู้ที่ มีคุณธรรมจริยธรรมสูง มีความเที่ยงธรรม ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมของสถานศึกษา และตรงต่อ เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของตน สอดคล้องกับแนวคิดของคำจันทร์ นาสะอาน (2546, หน้า 31) ที่

กล่าวว่า การบริหารที่ดีจะอาศัยความเก่งของผู้บริหารอย่างเดียวไม่พอ จะต้องอาศัยผู้บริหารที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีหลักธรรมประจำใจด้วย รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรทำ ไม่ควรทำ การที่คนเราจะมีปัญญาคิดอย่างนี้ จิตใจจะต้องผูกยึดกับหลักธรรมตลอดเวลา และแนวคิดของสมบัติ ที่ฆทรพย์ (2554, หน้า 3) ที่กล่าวว่า การที่ผู้บริหารจะสามารถนำพาให้องค์กรประสบความสำเร็จในสังคมสมัยใหม่ได้ จำเป็นต้องใช้คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องทำให้เกิดขึ้น สร้างเป็นวัฒนธรรมของ มีความกล้าในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีศีล สมานและปัญญา กล่าวคือ เป็นคนที่มีศีลกำกับตัวกำกับใจ เพื่อให้มีความรู้จักผิดชอบชั่วดี ทำให้รู้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ การมีสมานที่ดีจะทำให้ผู้บริหารมุ่งมั่นในการทำงานได้สำเร็จอย่างมีสติด้วยดีและรวดเร็ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีรานุ ธีรทีป (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครุฑต้นแบบ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวันชัย สุทธิศาสตร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพิษณุ เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

1.3 ด้านความสามารถทางสติปัญญา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ในการบริหารสถานศึกษา และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ กับ บริหารงานโดยมีระบบระเบียบในการคิดอย่างเหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ความสามารถในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ความสามารถในการแสวงหาความรู้ในการบริหารสถานศึกษา และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ ให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นจนเป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับแนวคิดของฮอดเกตส์ (Hodgetts, 1999, p.240) ที่กล่าวว่า ความสามารถทางสติปัญญา เป็น ความสามารถ ในการใช้ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต แก้ไขปัญหาต่าง ๆ และรู้จักการใช้สติปัญญามาพลิกแพลงในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต และแนวคิดของรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 43) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถทางสติปัญญา จะต้องเป็นคนที่มีคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผลในการคิด มีความสามารถในการคิด คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และคิดได้แตกต่างจากคนอื่น คิดยืดหยุ่น ไม่ยึดติด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของคณาพจน์ ทองอำไพ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏตามทัศนะของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านความรู้และเทคโนโลยีภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนันทา พวงทอง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรณะของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น และรับฟังความเห็นของผู้อื่น ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความอดทนต่อกริยาทำทางและการกระทำที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารอยู่เสมอ โดยแสดงออกถึงความเป็นกันเอง ความมีน้ำใจช่วยเหลือ และรับฟังความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจังในฐานะผู้บังคับบัญชา ดังที่แคทซ์ (Katz, 1978, p.42) กล่าวว่า การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารจะต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภทที่มีความแตกต่างกันทางด้านขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ทัศนคติและค่านิยม ดังนั้นผู้บริหารจะต้องศึกษาพฤติกรรมและพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท ต้องมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ที่ผู้บริหารจะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงาน และดั่งแนวคิดของวิจิตร อาวะกุล (2542, หน้า 26) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสำคัญสำหรับผู้บริหาร เพราะความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างมนุษย์จะก่อให้เกิดความราบรื่นในการคบหาสมาคม เกิดความเลื่อมใสศรัทธา เชื่อถือไว้วางใจกัน เข้าใจดีต่อกัน ช่วยให้งานสำเร็จลุล่วง และบรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน องค์การร่วมกันอย่างราบรื่น ช่วยให้เกิดความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียว อันเป็นสิ่งที่จะช่วยป้องกันความขัดแย้ง ระวังสงสัย ไม่ไว้วางใจกัน และช่วยให้เกิดความสมัคปรมาสามัคคีในการทำงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในกิจการที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีรนุช ธีรทีป (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทรรณะของครูต้นแบบ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนันทา พวงทอง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรณะของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

1.5 ด้านทักษะการบริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประสานและจูงใจ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา รองลงมาคือ มีความสามารถในการแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาได้เหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา อาจเป็น

เพราะว่าตลอดเวลาที่บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา ต้องแสดงถึงความสามารถในการบริหารให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถจูงใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา มีความสามารถในการแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ดังที่สมศักดิ์ คงเที่ยง, และและอัญชลี โพธิ์ทอง (2542, หน้า 1-2) กล่าวว่า ทักษะในการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการดำเนินงานทั้งหลายในสถานศึกษา จะมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานสถานศึกษา มีทักษะทางการบริหารการศึกษา เทคนิคและวิธีการในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของมานิตย์ คณะวาปี (2546, หน้า 26) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน้าที่ประจักษ์ไวยาการ (conductor) ของวงออร์เคสตรา (orchestra) โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้ศักยภาพของบุคลากรให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษามีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ต้องรู้จักใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีสามัญสำนึกเพียงว่ามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้นจะไม่ทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพหรือเกิดทักษะในการบริหารงาน แต่ในทำนองเดียวกันกับผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญและงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงาน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่างๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คณาพจน์ ทองอำไพ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏตามทัศนะของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านความสามารถในการบริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวันชัย สุทธิศาสตร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสามารถในการบริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงตามปกติจะมีมุมมองและความสนใจต่อเรื่องต่างๆ ละเอียดยกกว่าเพศชาย จึงอาจทำให้มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในรายละเอียดมากกว่าเพศชาย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตน์ สายสุด (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม พบว่าข้าราชการครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามอายุ ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้มีอายุ 35-45 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยกว่าผู้มีอายุ น้อยกว่า 35 ปี และผู้มีอายุมากกว่า 45 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีอายุแตกต่างกันจะมีประสบการณ์และแนวคิดในการจัดการศึกษาต่างกัน ซึ่งอาจทำให้มองเห็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาและการแก้ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันด้วย นอกจากนั้นผู้มีอายุน้อยเมื่อเข้ามาทำงานใหม่ๆ อาจมีความกระตือรือร้นในการจัดการศึกษามาก ทำให้มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสูง ผู้ที่ทำงานมาระยะหนึ่งอาจไม่คาดหวังอะไรในตัวผู้บริหารสถานศึกษามากนัก เพราะถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็ประพฤติปฏิบัติตนตามขอบข่ายวิชาชีพอยู่แล้ว แต่ผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี อาจมีมุมมองเปลี่ยนไป โดยเห็นความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย เครือทิวา (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา นกเกิด (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าครูที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า จึงอาจมีความสนใจต่อบทบาทในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอาจให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรเดช ธีรทีป (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูต้นแบบ พบว่า ครูต้นแบบที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทฤษฎีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ศิลปภรณ์ (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

2.4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการบริหารสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ครูจะมีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นมิติหนึ่งในการบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย พ่อนราดี (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตภาคกลาง พบว่าผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศักดิ์ เพ็ญประยูร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่นกัน

2.5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารแตกต่างกัน ผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางอาจมีความตื่นตัวในการจัดการศึกษามาก เพราะอาจมีจำนวนบุคลากรพอเหมาะ มีโอกาสพบปะกันได้ง่าย ความร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่จะเป็นทีมที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่อาจต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการบริหารสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงอาจทำให้มีความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรศักดิ์ จันทรอ่อน (2542, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย สุทธิศาสตร์ (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษา พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุดทุกด้านและในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความสามารถทางสติปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักอย่างยิ่งว่าคุณลักษณะด้านต่างๆ ดังกล่าวมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักการและแนวคิดทางมนุษยสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ส่วนคุณลักษณะอีก 4 ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาในความรับผิดชอบของตนประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง 5 ด้าน โดยหาโอกาสพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดปฏิบัติตนตามคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านดังกล่าว มีการกำกับติดตามและแนะนำในการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ นอกจากนั้นอาจจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในคุณลักษณะบางด้านตามความจำเป็น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีความมั่นใจในการใช้คุณลักษณะต่างๆ ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี